

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część CV. — Wydana i rozesłana dnia 18. grudnia 1906.

Treść: (M^o 235 i 236.) 235. Rozporządzenie, zawierające przepisy o zapisywaniu i wydawaniu lekarstw na rachunek funduszków publicznych. — 236. Rozporządzenie, dotyczące się cennika lekarstw do farmakopei austriackiej, Ed. VIII.

235.

Rozporządzenie Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 10. grudnia 1906,

zawierające przepisy o zapisywaniu i wydawaniu
lekarstw na rachunek funduszków publicznych.

§ 1.

Lekarze i aptekarze, którzy zapisują, względnie wydają lekarstwa i środki do bandażowania na koszt

- a) państwa,
- b) funduszu publicznego, pod zarządem państwa zostającego, trzymać się winni podanych tu poniżej postanowień.

Postanowienia te obowiązują lekarzy i aptekarzy, którzy zapisują, względnie wydają lekarstwa i przedmioty do bandażowania na koszt

- a) krajów, powiatów lub gmin,
- b) funduszu publicznego, przez jeden z tych czynników administrowanego,
- c) kas chorych, urządzonych według ustawy o ubezpieczeniu chorych z dnia 30. marca 1888, Dz. u. p. Nr. 33, lub
- d) innych zakładów i urzędów dla chorych i dla celów humanitarnych,

w takim przypadku, gdy i o ile domagają się tego wydziały krajowe, powiaty, gminy lub inne powołane zarządy takich instytucji.

§ 2.

W ordynacyach swoich ograniczać się mają lekarze — o ile czynniki, w §ie 1ym oznaczone, nie zezwolą wyraźnie na wyjątki w tym względzie — do tych środków leczniczych i bandaży, które zawarte są w obowiązującej farmakopei lub w jednym z dawniejszych jej wydań, względnie w obowiązującym cenniku lekarstw.

Postanowienie to nie ma zupełnie zastosowania do ordynacji lekarskiej w zakładach klinik uniwersyteckich, a ambulatoria kliniczne nie podlegają mu o tyle, o ile ambulanści nie żądają wydania odpowiednich lekarstw i bandaży na koszt czynników, w §ie 1ym oznaczonych.

§ 3.

Zapisywanie innych lekarstw i bandaży, nie wymienionych powyżej, dozwolone jest tylko w przypadkach wyjątkowych i tylko wtedy, gdy według zdania lekarza zapisanie odpowiedniego środka jest konieczne potrzebne. W takich razach winien lekarz na dowód, że zdecydował się na ten środek po należytej rozwadze, dopisać na receptce słowo „*necesse*“.

§ 4.

Surowice, których obrót w krajach tutejszych jest dozwolony, mogą być zapisywane według uznania lekarza z uzasadnieniem, w §ie 3cim przepisaniem.

§ 5.

Leki, dla których obowiązująca farmakopea lub jedno z jej wydań dawniejszych nie zawiera przepisu przyrządzania, zapisywane być mają w każdym razie magistraliter.

§ 6.

Lecząc pacyenta na pewną chorobę, może lekarz zapisywać tylko takie lekarstwa i artykuły do handażowania, które uważa za koniecznie potrzebne.

Zapisane lekarstwo powinno tak co do środków, jak i co do formy być zawsze jak najprostsze i jak najtańsze. Gdy środków lekarskich, które jednakowo odpowiadają celom terapeutycznym, jest dwa albo więcej, zapisywać należy zawsze tylko tańszy. To samo stosuje się i do formy lekarstwa.

§ 7.

Wszystkie sole w wodzie rozpuszczalne, które nie są wymienione w tablicy III. farmakopei, z wyjątkiem soli jodowych i bromowych, oraz *Kalium chloricum*, zapisywać wolno tylko za pierwszym razem w stanie rozpuszczonym. W razie ponowienia lekarstwa zapisywać należy, gdy ze strony lekarza nie zachodzi uzasadniona obawa, samą tylko sól (w substancji) w odnośnej ilości; rozpuszczenie zaś tej soli pozostawić należy albo samemu choremu albo jego otoczeniu, przyczem naczynie z pierwszej ordynacyi służyć ma za miarę ilości wody, potrzebnej do zrobienia rozezynu.

§ 8.

Aqua destillata zapisywana być ma tylko do rozłwarzania *argentum nitrium* i protargolu, tudzież do wstrzykiwań i do wody na oczy; we wszystkich innych przypadkach zapisywać i używać należy z reguły wody zwyczajnej. *Aqua fontis*.

§ 9.

Środki, wymienione w III. tablicy farmakopei, o ile zapisanie ich w rozezyunie jest niedozwolone albo nie odpowiadałoby celowi, zapisywać należy w proszkach, podzielnych na oddzielne dawki.

Środki, nie działające gwałtownie, może lekarz według własnego uznania zapisywać w postaci proszków lub w dawkach podwójnych, których podzielenie na dawki pojedyncze będzie rzeczą chorego lub jego otoczenia, albo nawet zupełnie niepodzielone na dawki. Według możliwości stosować należy zawsze ten ostatni sposób zapisywania.

§ 10.

Dodawanie cukru, gdy proszki są podzielone, jest dozwolone tylko wtedy, gdy chodzi o podzielenie lekarstwa na dawki poniżej 0.2 grama. Dodatek cukru nie powinien przekraczać 0.5 grama na jedną dawkę.

§ 11.

Dla zubożenia gorzkiego lub nieprzyjemnego smaku lekarstwa, przeznaczonego do wewnętrznego użytku, zapisywać wolno, gdy chodzi o proszki, tylko pokrajane bezbarwne opłatki, gdy zaś chodzi o płyny, tylko *Syrupus simplex*, *Syrupus Aurantii* lub *Syrupus Rubi Idaei* jako środki dla polepszenia smaku, i to w ilościach, nie przekraczających 10 od stałego lekarstwa. Dodawanie środków osładzających do bardzo gorzkich lekarstw, np. do chininy w takich dawkach, w obec których nie można spodziewać się polepszenia smaku, jest niedozwolone.

Zapisywanie lekarstw w kapsułkach żelatynowych zależy pod warunkiem, w §ie 3cim ustanowionym, od uznania lekarza.

§ 12.

Proste napoje, nalewy i napary z takich środków leczniczych, które są dopuszczone do sprzedaży podręcznej, mogą przyrządzać według wskazówki lekarskiej chorzy sami lub ich otoczenie, o ile lekarz nie ma żadnej obawy w tym względzie.

§ 13.

Rozczyny najpospolitszych środków dezynfekcyjnych, które w szpitalach używane są w większych ilościach — z wyjątkiem rozezynów sublimatu — mogą być przyrządzane przez służbę szpitalną pod kierownictwem i dozorem lekarza.

§ 14.

Jako zasadniczą część składową maści wolno zapisywać tylko *Adeps Lanae hydrosus*, *Azungia porci*, *Unguentum simplex* lub *Vaselinum*.

Plastry, które według cennika lekarstw utrzymywane być mają w aptekach rozsmarowane, winien lekarz zapisywać tylko w tej formie i oznaczyć przytem długość i szerokość w centymetrach.

§ 15.

Jeżeli w jednej i tej samej sali pewnego szpitala lub zakładu do pielęgnowania chorych potrzebne są na te same godziny ordynacyjne jednokowe lekarstwa, zapisać je należy w jednej recepcie, podając numera łózek cyframi, a ilość sztuk słowami, i policzyć należytość za nie sumarycznie.

§ 16.

Z wyjątkiem przypadków, w których zapisane lekarstwa pod wpływem światła doznają rozkładu i wymagają ze względu na to użycia flaszek czarnych

lub brunatnych, wolno policzyć należytość tylko za takie naczynia (szklanki, słoiki, pudełka), które według cennika lekarstw są najtańsze. We wszystkich innych przypadkach, a nawet przy wydawaniu *Aqua Laurocerasi* w małych ilościach, przeznaczonych do szybkiego użycia, wydawać należy lekarstwa w zwyczajnych naczyniach z zielonawego szkła i liczyć należytość tylko za takie naczynia.

Do lekarstw, które można wydawać w papierowych torebkach, używać należy takich torebek.

§ 17.

Przy ponowieniu lekarstwa powinni lekarze dopisać na recepte słowa „*ad vitrum adlatum*“ i uczynić chorego samego lub otaczających go uważnymi na to, żeby naczynie należycie wy czyszczone odnieśli do apteki.

Gdy przeto używane naczynie zostanie zwrócone, nie wolno liczyć należytości za nie jeszcze raz.

Jednakże w przypadkach, w których zapisane lekarstwo przeznaczone jest dla chorego, dotkniętego chorobą zakaźną, zabronione jest jak najsurowiej odsyłanie używanych próżnych naczyń do apteki. W takich razach lekarz winien na recepte dopisać słowa „*ad vitrum novum*“.

§ 18.

Lekarze i aptekarze, którzy przy ordynowaniu, względnie dyspensowaniu, odstępują od powyższych przepisów, pociągani być mogą — o ile odstępiania tego gruntownie nie usprawiedliwią — do zwrotu nadwyżek kosztów, których przyczyną była ich recepta, względnie dyspensacya.

§ 19.

Przekroczenia postanowień powyższych, popełnione przez lekarzy lub aptekarzy, karane będą — o ile nie stosują się do nich postanowienia powszechnej ustawy karnej — grzywnami aż do 200 K.

§ 20.

Postanowienia powyższe stosowane będą także do tych lekarzy, którzy są zastępcami lekarzy, ordynujących na rachunek władz, funduszów itd., wymienionych w § 1ym.

§ 21.

Rozporządzenie to nabędzie mocy obowiązującej w dniu 1. stycznia 1907.

Bienert wtr.

236.

Rozporządzenie Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 10. grudnia 1906,

tyczące się cennika lekarstw do farmakopei austriackiej, Ed. VIII.

W dniu 1. stycznia 1907 nabędzie mocy obowiązującej „Cennik lekarstw do farmakopei austriackiej, Ed. VIII“, wydany pod tym tytułem nakładem c. k. Drukarni nadwornej i rządowej, a ułożony na podstawie najnowszych cenników materiałów aptecznych.

Stosownie do rozporządzenia Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 20. czerwca 1906, Dz. u. p. Nr. 119, wydaje się następujące postanowienia:

§ 1.

Wszyscy aptekarze bez wyjątku, jakoteż lekarze, chirurdzy, względnie weterynarze, uprawnieni do utrzymywania apteki domowej, winni trzymać się ściśle cennika lekarstw, który nabywa mocy obowiązującej w dniu 1. stycznia 1907, i zaopatrzyć się w jeden jego egzemplarz drukowany.

§ 2.

Aptekarze jakoteż lekarze i chirurdzy obowiązani są postępować ściśle podług „Przepisów i prawideł ogólnych“, ogłoszonych rozporządzeniem Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 8. stycznia 1906, Dz. u. p. Nr. 101, i umieszczony na wstępie do VIII. wydania farmakopei austriackiej, jakoteż podług następujących postanowień szczególnych.

§ 3.

Te artykuły lecznicze, których wydawanie podlega pewnym ograniczeniom na mocy osobnych przepisów, i które — o ile należą do aptecznych — uwidocznione są w tym cenniku lekarstw jakoteż w farmakopei i dodatku do niej wpadającym w oczy (tłustym drukiem*), a nadto zestawione w tablicy IV. farmakopei, mogą aptekarze wydawać tylko na receptę, wystawioną należycie przez upoważnionego lekarza, chirurga lub weterynarza.

Wyjątek od tego postanowienia stanowić będzie w myśl rozporządzenia Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 1. sierpnia 1884, Dz. u. p. Nr. 131, kwas karbolowy, witryol cynkowy i witryol miedziany, a w myśl reskryptu Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 14. lutego 1905, l. 4224, także *Formaldehydum solutum*, o ile materiały te

*) Zamiast dawniejszego oznaczania ich krzyżykiem.

mają być użyte nie jako lekarstwa, lecz tylko jako środki odkażające, w którym to jednak razie użycie takie ma być uwidocznione na etykiecie naczynia wyraźnym napisem: „Do dezynfekcyi“, dalej chloroform w połączeniu, przeznaczonem „Do zewnętrznego użytku“, w którym ilość chloroformu nie powinna wynosić więcej jak 20 procent całego roztworu.

§ 4.

Przy sporządzaniu i wydawaniu lekarstw trzeba się należy w każdym względzie ściśle przepisów recepty lekarskiej.

Jednakże podług recept, w których przekroczone są maksymalne dawki środków lekarskich, przepisane w tablicy III wydania VIII. farmakopei austriackiej z roku 1889 i w dodatku do niej wtedy tylko wolno zrobić lekarstwo w sposób zaordynowany, gdy lekarz obok wagi dotyczącej dawki położył wykrzyknik (!).

Nadto rozporządza się, że wagę tych środków lekarskich w recepte przepisanych, które są podane w tablicy dawek maksymalnych, powinien lekarz napisać nie tylko cyframi, lecz także słowami.

Przy wydawaniu proszków, podzielonych na dawki, wystrzegać się należy ze względów sanitarnych rozdymania torebek papierowych ustami.

§ 5.

Wszystkie szczegóły recepty powinny być napisane wyraźnie i czytelnie. Na recepty, napisane nieczytelnie lub aptekarzowi niezupełnie zrozumiale, nie wolno wydawać żadnego lekarstwa bez zasięgnięcia wprzód wyjaśnienia od ordynującego lekarza.

Na każdej recepte powinno z reguły być napisane nazwisko i mieszkanie osoby, dla której lekarstwo jest przeznaczone. jeżeli zaś tego zaniedbał uczynić lekarz, winny szczegóły te być dopisane w aptece. Jeżeli strona nie chce tych szczegółów podać, trzeba w porozumieniu z nią opatrzyć receptę odpowiednim znakiem dla zapobieżenia zamianie przy wydawaniu lekarstwa.

§ 6.

Lekarstwo podług pewnej recepty wolno wydawać ponownie tylko dla osoby na niej oznaczonej.

Gdy zachodzi uzasadniona obawa, że lekarstwo mogłoby być nadużyte, winien lekarz ordynujący napisać na recepte słowa „*ne repetatur*“ a aptekarzowi nie wolno na receptę opatrzoną temi słowami wydawać lekarstwa ponownie.

Używanie blankietów do recept z wydrukowanymi słowami „*ne repetatur*“ nie jest dozwolone.

§ 7.

Wydawanie lekarstw na kopie recept i kopiowanie recept w aptekach jest zakazane, chyba że pewne okoliczności wymagałyby skopiowania, np. gdy lekarstwo wydaje się na koszt funduszków publicznych, zakładów dobroczynnych, kas dla chorych, stowarzyszeń itp., w którym to razie jednak powód sporządzenia kopii recepty powinien być na tejże kopii wyrażony.

Kopia recepty powinna być opatrzona wyraźnem oznaczeniem apteki i podpisem ekspedienta.

§ 8.

Gdy recepta opatrzona jest dopiskiem „*cito*“ lub „*statim*“, lekarstwo wydać należy jak tylko można najrychlej.

§ 9.

Na recepty, opatrzone dopiskiem „*secundum meam praescriptionem*“ lub innemi uwagami, oznaczającemi jakieś tajemne porozumienie się lub jakiś układ aptekarza z lekarzem, co w stosunkach lekarza do aptekarza bezwarunkowo nie może mieć, nie wolno w aptekach niczego wydawać. Lekarzom zabrania się nuniesszania na receptach takich uwag i dopisków.

§ 10.

Gdy lekarz dopisze w recepte uwagę: „*Fiat expeditio simplex*“ używać należy tylko takich naczyni, które według cennika są najtańsze, i tylko za takie naczynia wolno sobie policzyć należność.

§ 11.

Przy taksowaniu recept na rachunek funduszków i zakładów, do których mają zastosowanie przepisy normy ordynacyjnej i dyspensacyjnej, opuszczać winni aptekarze 50 procent z ceny za sporządzenie lekarstwa według recepty, a 20 procent z ceny materiałów, według cennika obliczonej.

Z cen, ustanowionych w cenniku za 200 gramów i 500 gramów środków leczniczych, tudzież z cen za naczynia i bandażę, opust dawany nie będzie.

Przy taksowaniu recept, o których była wzmianka na wstępie, winni lekarze i chirurdzy, utrzymujący aptekę domową, dawać 50 procent opustu z cen za sporządzenie lekarstwa według recepty.

§ 12.

Ceny, ustanowione w cenniku, służą do obliczania wszelkich ilości wydawanego lekarstwa, o ile dlań podana jest tylko jedna cena.

Jeżeli natomiast ceny pewnego środka leczniczego są podzielone stosownie do rozmaitych jego ilości na stopnie, to przy obliczaniu ilości, leżących między tymi stopniami, miarodajnym jest stopień bezpośrednio niższy. Gdyby jednak przytem wypadło przekroczyć wymiar ceny stopnia bezpośrednio wyższego, policzyć wolno tylko tę cenę, która przypada według tego stopnia.*)

§ 13.

W tych przypadkach taksowania pewnego środka, do których nie stosują się pravidła normy ordynacyjnej i dyspensacyjnej, wynosi najmniejsza cena środka lekarskiego, z wyjątkiem *Aqua fontis*, pięć halerzy; przy taksowaniu zaś według normy ordynacyjnej i dyspensacyjnej tylko dwa halerze.

Należytość, wynoszącą mniej niż cały halerz, wolno przy taksowaniu liczyć za cały halerz i tak samo, gdy przy taksowaniu za jakiś środek lekarski wypadnie halerz lub kilka halerzy z ułamkiem halerza, wolno policzyć ten ułamek za cały halerz.

§ 14.

Za *Aqua fontis* aż do ilości jednego litra, jakoteż za każdy litr następny wolno liczyć dwa halerze, z wyjątkiem przypadków, w których wody używa się na odwary i nalewy.

§ 15.

Aptekarzom, którzy przy nabywaniu spirytusu oprócz podatku rządowego od wódki opłacać muszą nadto daniny gminne od wódki, może władza polityczna krajowa na ich prośbę dozwolić odpowiedniego podwyższenia cen tych artykułów spirytusowych, które są imiennie wyszczególnione w wykazie, dołączonym do cennika lekarstw.

§ 16.

Jeżeli lekarz nie poda w recepte szczegółowo wagi obojętnej części składowej, albo jeżeli do zrobienia lekarstwa w danej formie potrzebny jest dodatek obojętny, w recepte niepodany, ekspedyent napisać ma w recepte przy taksowaniu, jaką ilość

obojętnej części składowej lub dodatku obojętnego spotrzebowano.

Za środki lekarskie, zaordynowane w pewnej ilości kropli, liczy się należytość podług następujących pravidel:

Na jeden gram liczy się: 20 kropli olejków tłustych, jakoteż ciężkich olejków eterycznych, tinktur, kwasów mineralnych rozcieńczonych i w ogóle płynów wodę zawierających, 25 kropli innych olejków eterycznych, eteru octowego, wyskoku eterowego i chloroformu, a 50 kropli czystego eteru.

§ 17.

Na każdej receptce, podług której zrobiono i wydano lekarstwo z apteki publicznej lub domowej, napisać trzeba przed wydaniem wyraźnie kwotę taksy cyframi, a przy pierwszym taksowaniu także szczegółowo, ile się należy za materiały, robotę i naczynia (słoiki, pudełka itp.).

W aptekach publicznych winien ten, kto lekarstwo taksował, dopisać na receptce obok należytości także datę i firmę apteki i podpisać swoje nazwisko, ten zaś, który lekarstwo ekspedycyował, przydać ma na sygnaturze za każdym razem datę ekspedycyi i swój podpis.

Gdy lekarstwo wydaje się powtórnie podług tej samej recepty, umieścić należy za każdym razem te szczegóły — a jeżeli taksowanie jest odmienne, także kwotę taksy — na receptce, względnie na sygnaturze.

§ 18.

Wydawanie lekarstw i bandażów po cenie niższej od przepisanej jest dozwolone; ale w przypadku takim wypisać trzeba na receptce cyframi tak cenę przepisaną, jak i należytość dobrowolnie zniżoną.

Jednakże lekarstwa i bandaże, dawane po cenie zniżonej, powinny być tej samej nienagannej jakości, która w farmakopei jest przepisana, a także waga ich nie może być mniejsza.

Także, gdy się sprzedaje bez recepty, nie wolno na środki lekarskie i bandaże liczyć cen wyższych od ustanowionych w cenniku.

§ 19.

Przy oznaczaniu cen tych środków lekarskich, których niema w farmakopei, winny władze polityczne postępować w przypadkach, ich decyzji poddawanych, według tych samych zasad, według których wymierza się ceny środków lekarskich w farmakopei a których osnowa dołączona jest do tego cennika lekarstw.

*) Przykład: Gdy według cennika lekarstw 1 gram pewnego środka kosztuje 10 h, a 10 gramów tego środka 75 h, to za 9 gramów nie należy liczyć 90 h, tylko 75 h.

§ 20.

Pijawek nie należy uważać za przedmiot leczniczy. Aptekarze są jednak obowiązani utrzymywać je na sprzedaż w dobrym stanie.

Cenę pijawek łącznie z opłatą za wydanie oznacza się w aptekach na 20 halerzy za sztukę. Przy wydawaniu pijawek według normy ordynacyjnej cena ta nie podlega niżeniu procentowemu.

§ 21.

Lekarze i chirurdzy, uprawnieni lub obowiązani do utrzymywania apteki domowej lub podręcznej (dla nagłych potrzeb) (rozporządzenie Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 26. grudnia 1882, Dz. u. p. Nr. 182), powinni przetwory chemiczne i farmaceutyczne (proste i złożone), potrzebne do urządzenia i uzupełnienia swoich aptek domowych lub podręcznych, jakoteż wszelkie gotowe lekarstwa kupować wyłącznie w jednej z aptek publicznych tutejszokrajowych i wykazywać się mają w tej mierze osobną książką odbiorczą, w której nazwa i waga środków lekarskich, jakoteż data ich nabycia ma być dokładnie podana i podpisem aptekarza potwierdzona.

Zniżenie cen w takich przypadkach zależy od wzajemnej umowy.

§ 22.

Obliczając należitości za środki lekarskie dla zwierząt, potrącać należy 25 procent z ceny ogólnej, według cennika oznaczonej.

§ 23.

Aptekarze są obowiązani mieć na składzie środki orężwiające i odkażające tudzież bandaże, wymienione w wydanych rozporządzeniem Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 10. września 1897, Dz. u. p. Nr. 216, „Przepisach służbo-

wych dla akuszererek“ i mają prawo trzymać na sprzedaż wszelkie inne przybory, potrzebne dla akuszererek.

Akuszerkom, nabywającym te przedmioty bezpośrednio z apteki, opuszczać należy dziesięć procent z ceny w cenniku podanej.

§ 24.

Aptekarze są nadto obowiązani mieć na składzie najmniej dwie flaszeczki antydyfteryecznej surowicy, zawierające po 1000 jednostek antytoksynowych, odpowiadających sorcie 2 surowicy dyfteryecznej, wytwarzanej w rządowym zakładzie sero-terapeutycznym.

§ 25.

Dołączony do cennika spis tych środków lekarskich aptecznych, które mają także zastosowanie techniczne, ekonomiczne lub dyetetyczne, służyć ma za podstawę przy wykonywaniu rozporządzeń Ministerstw spraw wewnętrznych i handlu z dnia 17. września 1883, Dz. u. p. Nr. 152. i z dnia 17. czerwca 1886, Dz. u. p. Nr. 97.

§ 26.

Wszelkie wykroczenia przeciw zarządzeniom powyższym, o ile do nich nie stosują się postanowienia powszechnej ustawy karnej, karane będą grzywnami do 200 koron lub aresztem do dni 14. (Rozporządzenie ministeryalne z dnia 30. września 1857, Dz. u. p. Nr. 198).

§ 27.

Wszelkie inne przepisy, istniejące obok postanowień powyższych, a dotyczące się kupowania, utrzymywania na składzie i sprzedaży towarów lekarskich i lekarstw, zatrzymują moc obowiązującą.

Bienert wtr.